

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.701/2016/10.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Pecsénye Csaba előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Vargha Balázs ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

dr. Kerekes Gábor ügyvéd

A per tárgya:

Kötbér megfizetés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.267/2016/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 24.G.304.749/2015/10/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon alatt a felperes részére 150.000 (Százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint vállalkozó és az alperes mint megrendelő között 2013. december 10. napján személyszállítási szolgáltatási keretmegállapodás jött létre, annak aláírásától számított három évi határozott időtartamra. Ebben a felperes azt vállalta, hogy az alperes részére a szerződés mellékletét képező árlistában feltüntetett árakon nyújt buszos személyszállítási szolgáltatást.

Az alperes pedig arra vállalt kötelezettséget, hogy a szerződés hatályba lépésétől számított 3 évig kizárólag a felperestől rendel meg ilyen típusú szolgáltatást.

- [2] Megállapodtak abban is, hogy amennyiben a szerződéstől az alperes a három évi határozott idő letelte előtt eláll, úgy elállásával egyidejűleg 5.000.000 forint + áfa bánatpénzt köteles a felperes részére megfizetni. Rögzítették, hogy a bánatpénz szabályaival tisztában vannak, azt kárártalánynak tekintik, amelynek megfizetése esetén a felperes ezt meghaladó kárát nem érvényesítheti alperessel szemben. A bánatpénz csak abban az esetben nem illeti meg a felperest, ha az alperes elállására a vállalkozó többszöri súlyos szerződésszegése miatt került sor, és az elállást több mint 15 nappal megelőzően a megrendelő írásban felszólította őt a szerződésszerű teljesítésre.
- [3] Az alperes 2015. október 27. napján kelt levelében a szerződéstől 2015. október 31. napi hatállyal elállt. E levelében közölte azt is a felperessel, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 395. §-ának (1) bekezdése szerinti elállási jogát gyakorolta, amellyel összefüggésben érvényesen bánatpénz fizetési kötelezettség nem köthető ki, így a szerződés ezen rendelkezése jogszabályba ütközik, ezért semmis.
- [4] A felperes az alperes által 2015. november 6. napján kézhez vett levelében eredménytelenül szólította fel az alperest bruttó 6.350.000 forint bánatpénz megfizetésére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében 6.350.000 forint és a kereset benyújtásától a kifizetésig járó a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Indokolása szerint a szerződésben akként állapodtak meg, hogy az alperes három évig buszos személyszállítási szolgáltatást csak tőle rendel meg, amennyiben pedig elállási jogát ezen időtartamon belül gyakorolja, 5.000.000 forint + áfa bánatpénz fizetésére köteles. A bánatpénz csupán abban az esetben nem járna, ha többszöri súlyos szerződésszegése miatt írásbeli felszólítást követően került volna sor az elállásra.
- [6] Szerződésszegést nem követett el, az elállásig három év nem telt el, ezért a bánatpénz megilleti. Utalt arra, hogy súlytalan az alperes elállást közlő levelében elfoglalt azon álláspont, hogy a bánatpénz kikötése jogszabályba ütközik, hiszen a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg, s a bánatpénz kikötését a vállalkozásra vonatkozó szabályok nem tiltják.
- [7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése értelmében a Ptk. 395. § (1) bekezdésének kógens rendelkezése szerint a megrendelőt törvényen alapuló indokolás nélküli elállási jog illeti meg. Ezen elállási jog gyakorlásának esetére bánatpénz érvényesen nem köthető ki, az csak szerződésen alapuló elálláshoz

kapcsolható.

- [8] A törvényen alapuló elállás esetére kikötött bánatpénz jogszabályba ütközik, következésképp a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis, így arra a felperes jogot nem alapíthat.
- [9] Számlát a kötbér követelésről a felperes nem állított ki, így késedelembe a Ptk. 302. § c) pontja és 303. § (3) bekezdése alapján nem eshetett, ezért a felperes kamatkövetelése alaptalan.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletében 5.000.000 forint és ezen összeg 2015. december 17. napjától járó kamatai és 1.350.000 forint, valamint 22.225 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kifejtette, hogy a régi Ptk. 320. § (2) bekezdése szerint a felek az elállás jogát bánatpénz fizetése ellenében is kiköthették. Az elállás jogának elismerése fejében kikötött - a másik fél kártalanítását szolgáló - ellenérték a bánatpénz, s az ezt meghaladó kár nem követelhető.
- [11] A régi Ptk. vállalkozásra vonatkozó szabályai egyértelműen nem tiltották az elállás jogának kikötését bánatpénz ellenében, ezért e kikötés nem semmis, a bánatpénz megfizetésére az alperes köteles. Számla hiányában azonban csak az 5.000.000 forint után tartozik késedelmi kamatot fizetni az 1.350.000 forint általános forgalmi adó után nem.
- [12] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira tekintettel hagyta helyben. Rámutatott arra, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdése értelmében a szerződésük tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. Ilyen tiltó szabály pedig a Ptk. 320. § (2) és 395. § (1) bekezdése tekintetében nincs, ezért a bánatpénzre vonatkozó szerződéses rendelkezés nem semmis. A jogerős ítélet értelmében a GK 66. számú állásfoglalásra figyelemmel a számla kiállítás kötelezettség elmulasztása ellenére az alperes késedelmi kamat fizetésére a kereset indítástól kötelezhető volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélettel szemben alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Kérelme szerint a jogerős ítélet tévesen és jogszabálysértő módon rögzíti azt, hogy a felek szerződési szabadságába tartozott a régi Ptk. 320. § és 395. § rendelkezéseitől való eltérés lehetősége. A bánatpénz az elállási jog elismerésének ellenértéke. A jogszabályon alapuló elállási joghoz ezért fogalmilag kizárt és jogszerűtlen bánatpénzt kapcsolni, mert a jogszabályon alapuló elállási jogot a másik félnek nem kell elismernie, következésképp az elállás gyakorlásának

jogát nem kell ellentételezni.

- [14] Nem kizárt, hogy valamely felet az elállás joga jogszabály rendelkezése és szerződéses kikötés alapján egyaránt egy időben megillessen. Nincs bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a szerződésben kikötött bánatpénz fizetési kötelezettséget a törvényen alapuló elállási jog gyakorlására is ki kívánták volna terjeszteni. Érvelése értelmében bizonyította, hogy a Ptk. 395. § (1) bekezdés szerinti törvényen alapuló elállási jogával élt. Ennek kapcsán pedig bánatpénz tőle nem követelhető.
- [15] Álláspontjának alátámasztásául hivatkozott a BH1987/404., BH2007/264. számon közzétett határozatokra, valamint a Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.20.366/2010. számú döntésére.
- [16] Felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Kiemelte, hogy a perbeli összeg megfizetését a felek szerződésükben arra tekintettel kötötték ki, hogy a szerződés három éves tartama miatt a felperes a szokásosnál alacsonyabb áron vállalta az alperes részére személyfuvarozási szolgáltatások teljesítését, ezért az árengedményt kompenzál. Mivel az alperes mintegy másfél év elteltével a szerződéstől elállt, a kompenzáció megilleti.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [19] Tévesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a törvényen alapuló elállási jog gyakorlásához bánatpénz fizetési kötelezettség érvényesen nem köthető ki.
- [20] Helyesen mutatott rá a bíróság, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdésében meghatározott diszpozitivitásra figyelemmel - tiltó jogszabályi rendelkezés hiányában - nem ütközött jogszabályba, hogy a megrendelőt megillető elállási jog gyakorlása esetére a Ptk. 395. § (1) bekezdés alapján a megrendelőt terhelő kártérítés fizetési kötelezettség fejében meghatározott összegű bánatpénz fizetési kötelezettséget kötöttek ki a felek.
- [21] A szerződés megfogalmazásából kitűnően a felek nem a megrendelőt - a jogszabály alapján megillető - elállási jog gyakorlásának lehetősége biztosítása érdekében határozták meg az alperes bánatpénz fizetési kötelezettségét, hanem azt káratálynak tekintették, amelynek megfizetése esetén a vállalkozó az 5.000.000 forintot meghaladó kárát nem érvényesítheti. Meghatározták azon feltételeket is, amelyek esetén nem illeti meg ez az összeg a felperest.
- [22] Nem támasztja alá az alperesi álláspontot a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott bírói gyakorlat sem. A BH1987.404. számon közzétett döntés általános szerződési feltételben kikötött általános kártérítés jogszerűsége kérdésében foglalt állást. Jelen esetben

egyedileg megtárgyalt szerződéses rendelkezésről kellett döntení. A BH2007.264. számú eseti döntés nem bánatpénz, hanem ahhoz hasonló szerződéses kikötés jogszerűségét vizsgálja. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.VI.20.366/2010. számú ügyben hozott ítéletéből idézett mondat pedig nem a Legfelsőbb Bíróság álláspontját tükrözi, hanem a felek perbeli nyilatkozatát rögzíti.

- [23] A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [24] Az alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni felperes - áfát is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül - bírálta el.
- [26] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2017. május 11.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Pecsénye Csaba s.k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró